

Zajištění propadu v KRMAP na lokalitě Medvědin | Kontrola HDD – likvidace propadu komínu | Na závodě ODRA probíhá rozsáhlá evidence archivu ostravských dolů | Důl Hamr I – 5 let od odstřelu | Realizace prověrek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v o. z. TÚU 2020 | Dětský letní tábor – chatová osada Pohádka | Konec těžby uhlí na Karvinsku – nový pohled na činnost vodních jam Jeremenko a Žofie | Pozvánka na výstavu "HORNICKÁ VYZNAMENÁNÍ Z DOB SLÁVY URANU" | Pozvánka na VI. ročník střelecké soutěže O putovní pohár ředitele o. z. TÚU | Den otevřených dveří o. z. ODRA ODLOŽEN

Transport nákladu k místu propadu

Zajištění propadu v Krkonošském národním parku na lokalitě Medvědin

Zajištěním propadu ústí komínu M5-1/0-4 v lokalitě Medvědin pokračuje státní podnik DIAMO v technicko-bezpečnostním zásahu v Krkonošském národním parku v Zóně přírody blízké (bývalá 2. zóna KRMAP). Ve stejné lokalitě úspěšně dokončil zajištění propadu jiného komínu (M4-1/0-1) již loni v říjnu. Práce v obtížném terénu provádějí pracovníci ZBZS Dolní Rožinka tak, aby bylo co nejméně ovlivněno okolní prostředí, to znamená za použití ručního nářadí, motorové pily nebo křovinořezy v minimálním rozsahu. Pro přepravu sítě pro překrytí propadu pak jednorázově využili vrtulník. Ukončení prací na zajištění ústí komínu je naplánováno na polovinu září letošního roku.

Komín M5-1/0-4 se nachází v příkrém svahu hory Medvědin porostlém kapradím, trávou, borůvkám a řídkým smrkovým lesem ve vzdálenosti cca 200 m od turistické cesty. Byl vyražen pravděpodobně v první polovině padesátých let minulého století, je obdélníkového profilu 5,2 m² a dosáhl hloubky 23 m. Likvidován byl kolem let 1958–1960. Likvidace proběhla tak, že v hloubce 20 m od povrchu byl založen srubový poval a komín byl zavalen trhačí prací. Postupem

času došlo k narušení stability srubového povalu a propadu zá- sypového materiálu do volné části komínu. Při pravidelné kontrole opuštěných důlních děl zjistili pracovníci s. p. DIAMO propad o průměru 8–10 m a hloubce 6 m.

Cílem zajišťovacích prací je nahradit původní ohrazení s výstražnými tabulkami nově překrytím ústí komínu spojenými HEA panely (12 ks ochranné sítě 3 × 6 m) včetně dvouzákrtové sítě (3 ks 4 × 25 m). Celková plocha zajiště-

ní komínu a bezprostředního okolí činí 15 × 15 m.

Konkrétní technické řešení přiblížil náměstek ředitele odstěpného závodu Správa uranových ložisek Ing. Vratislav Řehoř, Ph.D.: „Pro práce používáme ruční mechanizaci na odstranění náletových křovin a dřevin a terén vyrovňujeme ručními odkopávkami. Následně položíme HEA panely, zajistíme je svorkami a pomocí hořolezeckých lan je potáhneme nad propad. Po položení všech panelů přes ně natáhneme dvouzákrtovou síť, kterou ukotvíme pomocí 120 ks svorníků. Na závěr označíme ocelový rošt výstražnými tabulkami.“ Vzhledem k nemožnosti nasazení těžké mechanizace z důvodu extrémní obtížnosti přístupu k předmětnému důlnímu dílu, které se navíc nachází v Zóně přírody blízké KRMAP, byl k dopravě překryvných sítí využit vrtulník.

K průběhu prací se vyjádřil ředitel státního podniku Ing. Ludvík Kašpar: „Státní podnik DIAMO

dbá důsledně na správu opuštěných důlních děl, pravidelně je kontroluje a vyhodnocuje jejich stav. Zajištění propadu na lokalitě Medvědin je velmi důležité z hlediska zvýšení bezpečnosti osob, jejichž pohyb v území dotčeném důlní činností nelze vyloučit.“

Vzhledem k použitým materiálům a technickým prostředkům nemají práce na „Zajištění propadu ústí komínu M5-1/0-4 v lokalitě Medvědin“ negativní vliv na životní prostředí. ■

Příprava nákladu pro přepravu vrtulníkem

Kontrola HDD – likvidace propadu komínu 6-1/0-6

DIAMO, státní podnik, odštěpný závod GEAM Dolní Rožinka provádí práce v rámci zahazování následků hornické činnosti po těžbě uranu, uhlí a rud. Součástí těchto prací je i provádění kontrol a likvidace hlavních důlních děl (HDD) ústících na povrch. Kontroly jsou prováděny v souladu s vyhláškou ČBÚ č. 52/1997 Sb. v platném znění, kterou se stanoví požadavky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnosti provozu při likvidaci hlavních důlních děl.

Kontroly HDD jsou prováděny určenými zaměstnanci. Celkem se ve správě o. z. GEAM jedná o 353 důlních děl (kromě referátu RD Jeseník a JLD Hodonín) v dobývacích prostorech (DP) Rožná a Licoměřice, v bývalých DP Drahonín, Pucov, Slavkovice, Běstvína, Březinka u Hošťalovic a Zbýšov, v oblasti Rožná (mimo DP Rožná), v CHLÚ Brzkov a lokalitě Polná, v oblasti Železných hor a západní Moravy a lokalitě Hradisko.

Při provádění kontrol se sleduje stav zabezpečení ústí důlního díla. Drobné nedostatky jsou odstraněny ihned. Jedná se zejména o opravu ohrazení ústí důlních děl a zavěšení výstražných tabulek „Zákaz vstupu poddolováno“. V případě zjištění závažnějšího problému dochází k nápravě podle dané situace.

Takový případ nastal v bývalém DP Drahonín. V červnu 2020

byl zjištěn propad na ústí komínu 6-1/0-6, který se nachází v lesním porostu. Jednalo se o oválný propad uprostřed násypu o délce cca 5,0 m a šířce cca 4,0 m. Pokles násypu (původně byl na ústí násyp cca 3,0 m vysoký) byl uprostřed cca do úrovně okolního terénu, po okrajích hlouběji, na jedné straně až do hloubky cca 2,5 m. Komín byl nově ohrazení textilní páskou po celém obvodu jeho ústí a doplněn výstražnými tabulkami „Zákaz vstupu poddolováno“.

Komín 6-1/0-6 byl vyhlouben v roce 1975 do hloubky 54,0 m v dřevěné výztuži a obdélníkovém profilu 3,0 × 2,8 m (8,4 m²). Komín byl slabě zvodnělý, bez soustředěného přítoku vody. V roce 1990 byla provedena likvidace komínu zásypem netříděným materiálem z odvalu jámy č. 1 Olší. Již v roce 2006 byl zlikvidován propad na ústí komínu hlušinou z odvalu jámy R 1 o objemu 35,0 m³.

Před zahájením prací musel majitel pozemku vyslovit souhlas se vstupem na svůj pozemek. Následně, po vypracování technologického postupu, provedli začátkem srpna 2020 zaměstnanci závodu Rožná I a střediska dopravy o. z. GEAM likvidaci propadu.

Nejdříve provedli úpravu příjezdové cesty a okolí ústí komínu (vykácení náletové stromy a křoviny). Po odstranění ohrazení okolo komínu přehrnuli zbývající násyp na ústí komínu traktorovým rypadlem JCB. Zásypový materiál (hlušina z odvalu jámy R 1) dovezli nákladními automobily a vysypali na meziskládku před ústí komínu, odkud ho rypadlem JCB nahnuli do komínu. Po úpravě násypu na ústí komínu obnovili po jeho obvodu ohrazení textilní páskou s umístěním výstražných tabulek „Zákaz vstupu poddolováno“. Po dobu likvidace propadu platil zákaz vstupu a vjezdu do prostoru ústí komínu. Celkem bylo spotřebováno cca 15,0 m³ zásypového materiálu. ■

*Ing. Josef Vokurka
technický pracovník VI –
hornické práce, o. z. GEAM*

Původní stav komínu před provedením likvidace propadu

Komín 6-1/0-6 po provedení likvidace propadu

Na závodě ODRA probíhá rozsáhlá evidence archivu ostravských dolů

Dagmar Sluková a Ing. Lubor Veselý organizují přepis karet

Spisová dokumentace, kterou státní podnik DIAMO převzal od společnosti OKD, je rozsáhlá, ale její podrobná evidence neexistuje. To se teď mění. Pracovnice spisovny spolu s brigádníky se pustili do počítačové evidence desetitisíců osobních karet bývalých zaměstnanců OKD, kteří pracovali na ostravských šachtách. Hlavním důvodem je potřeba rychlejší orientace při vyhledávání potřebných údajů a snadnější komunikace s úřady.

Archiv personální agendy dolů převzal státní podnik DIAMO v únoru 2016 od OKD. Obsahuje více než milion spisů personálního charakteru, složek s dokumenty aktů hospodářského řízení, zápisů z porad a jednání komisí, smluv a jiných dokumentů právního charakteru, dokumentaci investičního majetku, zlepšovacích návrhů, záznamů o úrazech a také mapovou a geologickou dokumentaci. Se starými dokumenty se z velké části už nepracuje, ale údaje ze mzdových listů a osobních karet se dodnes využívají pro výpočet dávek sociálního zabezpečení zaměstnanců bývalých šachet.

„Máme zhruba 50 požadavků každý měsíc, jedná se nejčastěji o dotazy orgánů správy sociálního zabezpečení, ale i bývalých horníků, vdov apod. Archiv je tříděný podle šachet a jmen, ale státní správa používá hlavně rodná čísla. Hledání v dokumentech je tak ně-

kdy dost komplikované,“ popsala Dagmar Sluková, referentka archivu závodu ODRA. Jen osobních karet je odhadem až 200 tisíc.

„Archiv vznikl více než sto let hromaděním záznamů o všech zaměstnancích ostravských dolů, a to až do útlumu zdejší těžby uhlí v první polovině devadesátých let minulého století. Přesná evidence však neexistuje. Vyhledávání v archivu je zdlouhavé a už nevyhovuje současným potřebám, a proto jsme se rozhodli zpracovat elektronickou evidenci nejvíce využívané části dokumentů,“ vysvětlil Ing. Lubor Veselý, vedoucí odboru jakosti, kontroly a veřejných zakázek odštěpného závodu ODRA státního podniku DIAMO. Zapisování záznamů do počítače se odhaduje na několik měsíců, i s pomocí brigádníků bude probíhat nejméně do konce roku.

O dokumenty se zajímají občas také zájemci o historii ostrav-

ských dolů nebo projektanti inženýrských sítí. Archiv může být užitečný i lidem zabývajícím se genealogií a sestavujícím rodokmeny. Jedním z nejstarších záznamů je karta Viktora Bernatzika z Petřvaldu, který se narodil v roce 1855. Jeho syn stejného jména přišel na svět v roce 1875, začal fírat už ve čtrnácti letech a hornické profesi zůstal věrný dalších 42 let. V záznamech se dochovalo, že měl devět potomků. Zajímavostí šachetního archivu je Jára Cimrman. Narodil se v roce 1929 a horníkem byl v letech 1958 až 1970, tedy i v době, když už fiktivní postava „Největšího Čecha“ bavila celou republiku. Když o tomto „objevu“ psal v srpnu Moravskoslezský deník, ozval se „skutečný“ Jaromír Nohavica, zdejší slavný písničkář, a požádal o vyhledání údajů o kamarádovi slezského básníka Petra Bezruče, který pravděpodobně napsal některé ze Slezských písní.

Od poloviny 90. let minulého století se spisová dokumentace uzavíraných dolů na Ostravsku ukládala v objektu původně postaveném jako elektrorozvodna bývalého dolu Šverma v Ostravě-Mariánských Horách, ten však nebyl zcela vyhovující, jak se ukázalo při povodních v roce 1997. V rámci úsporných opatření, realizovaných v OKD na přelomu let 2015 a 2016, bylo dohodnuto, že spisy i vlastní provoz spisovny převezme státní podnik DIAMO. Vybrat nové prostory kapacitně dostatečné pro přemístění spisovny nebylo složité. Všechny požadavky splňovala nevyužitá hala „řetízkových šaten“ ve 3. podlaží administrativní budovy v areálu Jeremenko, která spolu s navazujícími prostorami bývalých hornických koupelen dává k dispozici plochu přibližně 720 m². Prostory však musely projít náročnou rekonstrukcí, takže stěhování proběhlo koncem roku 2017. ■

Ing. Bc. Jana Dronská, MBA

Odstřel komínu ukončil likvidaci areálu DH I

Důl Hamr I – 5 let od odstřelu

Z povrchu zemského zmizel nadobro areál hlubinného dolu v Hamru na Jezeře u Stráže pod Ralskem. Ještě před pětadvaceti lety zde pracovalo téměř 7 000 lidí. Ložisko uranu v této oblasti bylo potvrzeno průzkumem na začátku 60. let 20. století. První uran byl vytěžen v roce 1971. Důl tvořily celkem 4 jámy a 68 kilometrů horizontálních důlních děl. V roce 1993 se těžit přestalo, důl byl konzervován a od roku 1995 probíhala

jeho likvidace. V místě bývalé jámy č. 3 byl vybudován ohlubený poval s připomínkou historie. V roce 2015 byl dne 28. srpna (2015 – 5 let – 2020), jako poslední z objektů, odstřelen 89 metrů vysoký komín. ■

*Ing. Václav Dorazil, Ph.D.,
Ing. Eduard Horčík
Hornicko-historický spolek
pod Ralskem*

Realizace prověrek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v o. z. TÚU 2020

ODBORY V měsících červen, červenec a srpen tohoto roku byly na všech pracovištích a zařízeních o. z. TÚU ve Stráži pod Ralskem realizovány po dohodě s jednotlivými odborovými organizacemi prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci byly realizovány prostřednictvím komisí schválených ředitelem o. z. TÚU, složených ze zástupců oddělení bezpečnosti a hygieny práce a dalších odborných pracovníků jednotlivých oddělení, středisek a výrobních úseků o. z. TÚU.

Letošní rok byl výjimečný v tom, že prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které byly původně plánovány na jaro roku 2020, musely proběhnout mimo původně stanovený a schválený plán, a to s ohledem na vyhlášený nouzový stav a následující preventivní opatření, která byla v o. z. TÚU přijata v rámci epidemie „COVID 19“. Po ukončení nouzového stavu a následném zmírnění preventivních opatření byly prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci realizovány v průběhu letních měsíců. Důležitou roli v průběhu realiza-

ce prověrek sehrála i doba letních dovolených, kdy bylo zapotřebí termíny prověrek na jednotlivých pracovištích stanovovat s dostatečným časovým předstihem.

Při samotné realizaci byly zjištěny jen drobné závady neohrožující bezpečnost zaměstnanců. O samotné realizaci byla sepsána souhrnná písemná zpráva, ve které byla stanovena nápravná opatření ke zjištěným závadám, byl stanoven harmonogram odstraňování zjištěných závad, včetně stanovení termínů a odpovědných zaměstnanců za jejich odstranění. Závěr

prověrek byl projednán s vedením příslušného úseku, střediska či oddělení a se zástupci jednotlivých odborových organizací. Na podzim tohoto roku bude provedena kontrola splnění stanovených nápravných opatření včetně zpracování písemné zprávy z této kontroly.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že uvedenou realizací prověrek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci byl v o. z. TÚU naplněn požadavek § 108 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění.

Prověrky BOZP na o. z. TÚU, byť se zpožděním, máme tedy úspěšně za sebou. Příjemné zprávy z bezpečnosti práce a nízký počet úrazů jsou výsledkem všech aktivit zaměstnavatele v tomto směru.

Školení zaměstnanců, prověrky BOZP, zlepšování pracovních podmínek i ochranných pomůcek

Pracoviště střediska dopravy – vlečka

společně se zaměstnanci, kteří vědí jak a co dělat, aby k poškození zdraví nedošlo, je ta správná receptura pro BOZP. Rádi bychom poděkovali kolektivu OBHP za

dlouhodobý profesionální přístup a těšíme se na další spolupráci. ■

Vilém Válek
Předseda ZV ZOO o. z. TÚU
Alena Jurková, ZIBP

Dětský letní tábor – chatová osada Pohádka

Společné foto všech táborníků

ODBORY V letošním roce jsme během nouzového stavu vůbec netušili, zda se bude konat dětský letní tábor, který každoročně pořádá Odborová organizace s. p. DIAMO, DH I ve spolupráci s o. z. TÚU. Koncem května bylo definitivně rozhodnuto, že tábory lze konat, ale za mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví. Jelikož jsme smlouvu o pronájmu měli podepsanou již od ledna, nezbylo nám, než nastudovat všechna doporučení z mimořádných opatření a vrhnout se na přípravu tábora. Naše dosavadní představa musela padnout a změnili jsme letité zvyklosti. Děti jsme rozdělili do oddílů dle věku, aby i v chatkách spaly děti ze stejného oddílu, a z tohoto důvodu byla zrušena i celotáborová hra. Do poslední chvíle jsme ani netušili, zda budeme moci tábor opustit. Po několika telefonátech a dopisech na Krajskou hygienickou stanici Libereckého kraje bylo rozhodnuto, že za určitých podmínek můžeme vyrazit i mimo tábor, nejen do volné přírody.

I když pro stálé táborníky bylo vše jiné, snažili jsme se pro děti stále něco připravovat. Hráli jsme spoustu her v táboře, děti soutěžily v různých věkových kategoriích o diplomy, nechyběla ani sportovní olympiáda, stezka odvahy, noční čtyřhodinová bojová hra. Stihli jsme i několik táboráků s opékáním vuřtů a diskotéky. Po letech jsme také zopakovali velice oblíbenou hru „Dračí vejce“ a kdo zrovna nesoutěžil, tak v lese sbíral borůvky, abychom měli borůvkové knedlíky. Jedno odpoledne byl také maškarní rej. Téměř všichni překvapili, protože během chvíle

se tábor hemžil různými postavkami. Někteří si masky dovezli z domova, jiní narychlo improvizovali a sháněli vhodné oblečení. Dalším z mnoha bodů programu byla i stopovaná s pokladem. Pro nás vedoucí bylo naprosto překvapující, že 95 % dětí nevědělo, co stopovaná znamená. Po vysvětlení se jednotlivé oddíly vydaly hledat barevný krepák v lese a značky, kde najdou úkoly. Nebylo to nic lehkého, občas jsme dlouho hledali schovaný úkol a potom ho také všichni museli splnit. Závěrem si každý oddíl v táboře našel poklad.

V letošním roce se mnoho času věnovalo i výtvarným dílničkám. Hodně šikovných dětí si nakonec domů odvezlo krásné prostírání, tužkovníky, náramky, přívěsky atd.

Počasí bylo začátkem tábora chladné, později už na nás slunce páliло, ale na koupaliště jsme nechodili. Voda se neprohřála a nechtěli jsme riskovat problémy s nachlazením, kterým jsme se i tak při změně teplot nevyhnuli. V parných dnech si děti zablblly s kýblem vody v táboře a málokdo unikl z vodní bitvy suchý bez osvěžení. Jelikož několik let jezdíme na stejnou základnu, báli jsme se, že celodenní výlet bude velkým oříškem. Nakonec jsme se rozhodli pro ZOO Chleby a hrad Zvířetice. Do autobusů jsme se rozdělili na dvě skupiny, jedni vyrazili směr ZOO a druzí na hrad. V ZOO, která se pyšní tím, že je první oficiální porevoluční nestátní ZOO v ČR, jsme zajistili i průvodce, kterým byl sám pan ředitel. Jeho zajímavý výklad neměl chybu a celá ZOO se nám moc líbila. Málokdo tuší, že v ní lze vidět nejméně 150 druhů zvířat a také krásné opice Langury duk, které jsou pouze v ZOO na třech místech na světě. Dlouho

jsem si prohlížel také velké akvárium, ve kterém plavou ryby z českých toků. V nové části ZOO je vytvořena kontaktní zóna a malé děti se nakonec vyřídily na prolézačkách, houpačkách a dalších herních prvcích. Po poledni mělo dojít k výměně skupin, ale ty mladší zastihla ve Zvířetích parádní průtrž mračen, která se hnala i na ZOO. Nakonec vše dobře dopadlo, výměna se povedla již bez deště a mladší přijeli nadšeně do ZOO a starší začali svoji výpravu v infocentru obce Podhradí, kde nejdříve proběhla krátká audiovizuální projekce dokumentu „Zvířetice v zrcadle století“ formou 3D videa, při níž prožijete návštěvu zámku v době jeho vrcholné éry, a potom se děti po menších skupinách vydaly za tajemstvím hraběnky Eleonory na současnou zříceninu hradu. Po správném vyluštění všech úkolů si mohly závěrem v infocentru otevřít sejf a odměnit se drobným pokladem.

Předposlední den jsme stihli ještě výlet do Leteckého muzea Metoděje Vlacha v Mladé Boleslavi, kde se všichni pokochali prohlídkou letadel, zašli na vyhlídkovou věž, obsadili nafukovací klouzačku

a mnoho odvážlivců vyzkoušelo i simulátor. Během tábora nechyběl ani pěší výlet do areálu Vrchbělá a výstup na rozhlednu s krásným výhledem na Bezděz a okolí. Doufáme, že i letošní neobvyklý tábor děti zabavil. Při loučení nechyběly ani slzy. Mnozí by si pobyt ještě prodloužili, protože během nouzového stavu jim parta kamarádů chyběla.

Závěrem mi dovoluť všem moc poděkovat. Nejenom vedení o. z. TÚU, díky kterému můžeme tábor pořádat, ale hlavně těm nejdůležitějším – vedoucím, kteří si letos opravdu mimořádně mákli (výdej jídla, mytí nádobí, zvýšená hygiena dětí, častější úklid). Dále také personálu kuchyně za výbornou stravu a mnoha dalším lidičkám, kteří mají pro pořádání táborů pochopení. Mezi ně patří Ing. Ježek, díky kterému jsme měli stále vydezinfikované děti i prostory, pan Pešta, který poskytl nákladní dopravu, pan Pařík zajistil pitný režim a Kofolu na diskotéky, firma Bohemia Gifts darovala antibakteriální mýdla a dětskou kosmetiku do cen a mnoho dalších, díky nimž se děti měly opravdu dobře. ■

Marcela Venghová

Konec těžby uhlí na Karvinsku – nový pohled na činnost vodních jam Jeremenko a Žofie

Kontrola potrubí s důlní vodou na jámě Jeremenko

V současné době jsme svědky významných změn v názorech na perspektivu těžební společnosti OKD, a.s., provozující poslední černouhelné doly v České republice. S blížícím se ukončením těžby uhlí v Ostravsko-karvinském revíru stále naléhavěji vyvstává potřeba dobrého porozumění mechanismu zatápění dolů. Odštěpný závod ODRA se proto zapojil do projektu, jehož cílem je vyhodnotit možné negativní následky tohoto procesu na povrch terénu.

Připravované ukončení hornické činnosti v podzemí Ostravsko-karvinského revíru (OKR) má těsnou návaznost i na činnost vodních jam Jeremenko a Žofie. Je dána potřebou zamezení přetoku důlních vod z utlumené a částečně zatopené části OKR do dosud aktivních důlních lokalit na Karvinsku. Pro eliminaci stavů nebezpečných pro práci a provoz v podzemí karvinských dolů je důležité udržovat čerpáním hladinu důlních vod v utlumených částech pod nejnižšími předpokládanými přetokovými úrovněmi. Protože se jednalo o bezpečnostní opatření značného a (v době realizace vodních jam v 90. letech minulého století) dlouhodobého významu, byl apriori přijat předpoklad, že přetoková komunikační propojení, zjištěná na základě prověření důlní dokumentace, jsou funkční, a to bez ohledu na jejich stáří a charakter. Tato premisa byla z bezpečnostního hlediska zcela oprávněná, a to i s přihlédnutím k nemožnosti přímého ověření hydraulické kvality tohoto propojení. Zároveň se předpokládalo, že po ukončení činnosti v podzemí OKR bude čerpání důlních vod zastaveno a důlní prostory se budou postupně zatápět.

Jak plyne z praktických zkušeností v zahraničí i z odborných prací, které byly od doby spuštění vodních jam na toto téma zpracovány, není proces zatápění opuštěných důlních děl bez rizika. Jde např. o možnou interakci mineralizovaných důlních vod s vodou tzv. mělkého oběhu. Při akumulaci vody v zatápěných podzemních prostorech bude alterovat její chemizmus. Protože karbonské ložisko v OKR místy vychází na povrch terénu (tzv. „karbonská okna“) nebo pod zvodněný kvartér a protože dobývání uhlí postupovalo od výchozových partií směrem do hloubky, nelze principiálně vyloučit, že časem dojde k výstupu důlní vody do blízkosti terénu nebo i na jeho povrch. Velmi pravděpodobný je výstup hladiny důlních vod v korytech některých vodních toků. Vliv na vodoteče bude možný jak z hlediska kvantitativního, tak především kvalitativ-

ního. Nelze opomenout ani možnost ovlivnění stávajících zdrojů vod, založených ve zvodních mělkého oběhu. Stoupající důlní voda může být příčinou změny tlakových poměrů a migračních tras metanu, obsaženého v dosud osušených stařinných

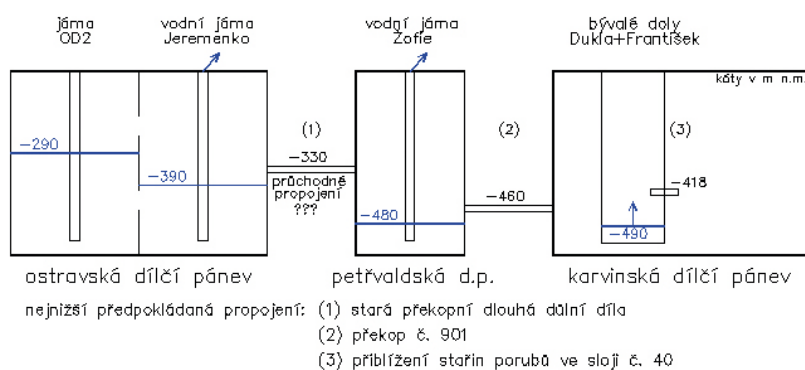

Schéma současného stavu zatopení opuštěných důlních děl v OKR

důlních dílech. Za velmi závažný a zcela reálný problém považujeme pravděpodobnou změnu stability zásepů starých jam po jejich nasycení stoupající důlní vodou, s následným rizikem ujiždění zásepů a propadu na povrchu terénu.

Je tedy na místě položit si zásadní otázku, zda ve věci bezpečnostních rizik není třeba přenést pozornost od důlních pracovišť v podzemí směrem k povrchu terénu. To by znamenalo přehodnotit výchozí (a stěžejní) předpoklad o hydraulické funkci přetokových propojení mezi ostravskou, petřvaldskou a karvinskou částí revíru. Zatímco pro ochranu podzemí bylo nutno preventivně vycházet z jejich plné propustnosti a zatápění na principu „spojených nádob“, pro problematiku ochrany povrchu je naopak zapotřebí připustit snížení a snad i nulový přetok vody mezi jednotlivými částmi OKR. To naznačuje i stometrový rozdíl hladin mezi ostravským a oderským bazénem v ostravské dílčí pánvi. Při této úvaze se následně otevírá scénář více či méně autonomního zatápění ostravské části OKR; její propojení se zbytkem revíru je definováno prostřednictvím starých překopních rážeb z přelomu 19. a 20. století (hlavní jihovýchodní překopy Dolu Michal, východní překopy

jam Salma a spojovací překop mezi doly Salma a Ludvík). S vědomím nejvyšších přítoků vody právě do podzemí ostravské části, což je dáno významným spojením karbonského masívu se zónou mělkého vodního oběhu, by úvaha o autonomním zatápění ostravské části nutně vedla k relativně krátkým časovým prognózám z hlediska doby zatopení stařinných důlních děl ostravské dílčí pánve.

S blížícím se ukončením těžby uhlí v OKR tedy stále naléhavěji vyvstává potřeba dobrého porozumění mechanismu zatápění dolů. Proto se DIAMO, s. p., o. z. ODRA v minulých měsících zapojil do řešení projektu, zadaného státní báňskou správou prostřednictvím Technologické agentury České republiky. Cílem projektu je zpracování hydrogeologického matematického modelu zatápění opuštěných důlních děl v rozsahu karvinské dílčí pánve, následná simulace postupu budoucího zatápění a vyhodnocení možných negativních následků tohoto procesu na povrch terénu. V konsorciu odborných subjektů řešících tento problém je spolu s o. z. ODRA společnost Green Gas DPB, a.s., která má s matematickým modelováním tohoto druhu zkušenost v oblasti ostravské dílčí pánve; odbornou úroveň prací rovněž garantují akademičtí pracovníci VŠB – TU Ostrava.

Další projekt, který o. z. ODRA iniciovala, se zabývá problematikou možných změn stability zásepů zlikvidovaných hlavních důlních děl kontaktem s důlní vodou. Pro zpracování tohoto zadání se počítá s využitím výše zmíněného matematického modelu společnosti Green Gas DPB v rámci ostravské části OKR.

Po ukončení veškerých aktivit v podzemí karvinské dílčí pánve pomine potřeba jeho ochrany před přetoky důlních vod a je relevantní přistoupit ke změně způsobu nakládání s nimi. Je tedy na místě hledat kompromisní přístup ve věci dalšího využití vodních jam, tentokrát pro ochranu povrchu terénu.

DIAMO, s. p., o. z. ODRA, s vědomím své odpovědnosti za zajištění bezpečnosti procesu útlumu hornické činnosti, se tedy aktuálně „vrací“ k problematice zatápění hornického podzemí OKR. Ve spolupráci s odborně erudovanými kolegy z dodavatelských společností a s využitím moderních řešitelských postupů se připravuje na nové úkoly, které nepochybně vyvstanou ve chvíli, kdy bude vyvezen poslední vůz s uhlím a kdy po více než 200 letech skončí těžba v našem největším černouhelném revíru. ■

Ing. Malucha Pavel, Ph.D.
hydrogeolog, o. z. ODRA

HORNICKO-HISTORICKÝ SPOLEK POD RALSKEM
VÁS SRDEČNĚ ZVE NA MINIVÝSTAVU
LUKÁŠE KOLÁŘE Z PŘÍBRAMI

"HORNICKÁ VYZNAMENÁNÍ Z DOB SLÁVY URANU"

OD 9. 9. 2020 DO 11. 11. 2020
VSTUPNÉ VOLNÉ!
INFOCENTRUM STRÁŽ POD RALSKEM
NÁMĚSTÍ 5. KVĚTNA 55

ODBORY

Odborová organizace o. z. TÚU
pořádá na střelnici
ve Skalici u České Lípy
v sobotu 7. 11. 2020

**VI. ročník
STŘELECKÉ SOUTĚŽE
O putovní pohár ředitele o. z. TÚU**

Zahájení v 9 hodin, občerstvení zajištěno
Střelba útočnou puškou a služební pistolí
Startovné 100 Kč, střelivo 300 Kč
Závazné přihlášky do 30. 10. 2020 u p. Vargy
tel.: 606 423 363

Den otevřených dveří na Dole Žofie se odkládá

Odštěpný závod ODRA státního podniku DIAMO se rozhodl z preventivních bezpečnostních důvodů odložit připravovanou akci pro veřejnost v Moravskoslezském kraji. Den otevřených dveří na Dole Žofie v Orlové plánovaný na 12. 9. se letos neuskuteční. Pokud to situace umožní, akce proběhne v září příštího roku.

Dny otevřených dveří státního podniku na šachtách na Ostrav-

sku se staly tradicí a navštěvují je stovky lidí. Situace však letos kvůli koronaviru není pro podobné akce příznivá. Vedení závodu ODRA zvážilo všechny okolnosti a rozhodlo v zájmu bezpečnosti svých zaměstnanců i jejich rodin a veřejnosti, že letošní den otevřených dveří neproběhne a odkládá se na příští rok. ■

Děkujeme za pochopení.

